Anul al 55-lea

EXEMPLARUL In România: 3 lei
In străinătate: 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. No. 120.288/932

Nr. 173 Duminică 26 Iunie 1938
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Greutățile vieții

Ale vieții materiale — se înțelege. Aceste greutăți sporesc pe măsură ce se accentuiază scumpirea articolelor de primă necesitate.

Știm că atunci când te plângi de prețurile ce se ridică încontinuu, ale cărnii, ale untului, ouălor, legumelor etc., se găsesc persoane care să te consoleze, atrăgându-ți atenția asupra prețurilor și mai scumpe ale acestor articole în cutare sau în cutare țară și trăgând concluzia că, socotită în ansamblul ei, viața la noi e totuș mai ieftină.

Abstracție făcând de adevărul că foamea nu ni se potolește dacă ni se spune că și alții flămânzesc, dar când se fac asemenea alăturări și comparații se scapă din vedere sau nu se cunosc unele lucruri de deosebită importanță. De pildă, puterea de achiziție a banului din țările citate ca exemplu, proporția între venituri și putința de a face față cheltuelilor, proporția, în ce privește prețurile, între articolele de consumație și produsele fabricate.

Așa, ca să cităm un fapt concret, în Cehoslovacia, bunăoară, dacă untul sau carnea se vând mai scump decât la noi, în schimb articolele de îmbrăcăminte și de încălțăminte costă mult mai ieftin.

Alt fapt concret. In vara anului trecut, cu toată extraordinara aglomerație de vizitatori din cauza expoziției universale, la Paris, la restaurantele cu prețuri fixe, se mânca foarte bine — trei feluri de mâncare, desert, o sticlă de vin de 350 grame — cu 12 franci și 50, ceeace în banii noștri nu face mai mult de 70 de lei.

Dar la Paris, atât carnea, cât și legumele, și untul și ouăle, se vând la piață mai scump decât la noi, la București. Totuș, o masă la restaurant costă mai ieftin. Care este cauza acestui fapt anormal? Este una singură. Proprietarii de restaurante dela Paris sau din oricare alte localități din Occident se mulțumesc cu câștiguri mai modeste. Ei nu înțeleg să-și dubleze capitalul în câțiva ani, ci într'o viață de om.

Ca să mai citâm încă un exemplu, în Elveția cele mai multe hoteluri apartin unor societăți anonime pe acțiuni. Deținătorii acestor acțiuni se socotesc foarte bine remunerați, când dividendele ating proporția de 7 sau chiar de 6 la sută din capital.

La noi, unde din lipsă de timp nu s'a format încă o tradiție adevărată și o concepție sănătoasă a comerțului, se caută să se realizeze numai în câțiva ani, în prea puțini ani, beneficii pe cari comercianții sau fabricanții din statele din Apus nu le realizează proporțional decât în zeci de ani. Această dorință de un câștig cât mai rapid și cât mai mare provoacă fenomenul speculei, care este mai favorizată și prin lipsa unei bune organizații a transacțiilor comerciale sau, mai precis, a raporturilor dintre producătorul direct și consumator.

Știm că există comisiuni care se ocupă cu specula, vrem să spunem cu mijloacele de a pune capăt speculei, precum există o lege destul de precisă și amănunțită și care prevede sancțiuni destul de severe împotriva speculanților.

Inaugurarea expoziției cărții

oxo

Discursul M. S. Regelui

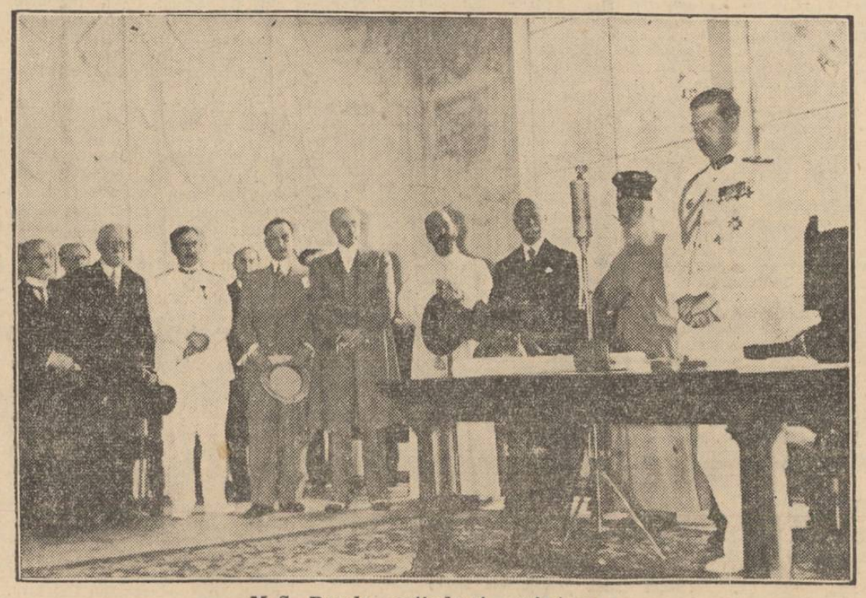

M. S. Regele rostindu-și cuvântarea

Cu prilejul inaugurării expoziției cărții, care a fost Joi în pavilionul culturii românești și a cărei dare de seamă o publicăm în corpul ziarului, M. S. Regele a rostit următorul discurs:

Cu deschiderea „Lunii Cărții" din anul acesta, s'a mai adăugat o filă în cartea tradiției.

Începută cu oarecare sfială, această sărbătorire anuală a devenit o serbare culturală, care imprimă în fiecare an un nou avânt și o nouă încredere tuturor acelora cari se ocupă de carte, — a devenit, nu numai o sărbătorire a scriitorului, sau o posibilitate de expunere a editorului, dar ceva mai înalt și mai moral: o sărbătorire de înfrățire a tuturor producătorilor de carte.

Când prima dată, Mi s'a propus să se facă acea „Zi a cărții", am răspuns cu entusiasm și am fost bucuros când am văzut câți au venit să participe.

Am răspuns cu entusiasm, fiindcă în sufletul Meu este o dragoste adâncă și o credință desăvârșită, că prin carte se propagă cultura și că prin cultură se înalță un neam.

Dar nu a fost numai un imbold sufletesc, A fost și la Mine un adânc raționament politic.

In politica și lupta politică, pe care o duc pentru înălțarea acestui neam. sunt deplin încredințat că acest factor al culturalizării Neamului Românesc, și punerea lui pe un piedestal solid, formează o nevoe imperativă în desvoltarea generală a așezării României în lume.

Iată al doilea impuls care M'a făcut să răspund și să aclam în sufletul și mintea Mea inițiativa care s'a luat de a se creea această sărbătorire anuală a culturii românești.

Aduc astăzi mulțumirile Mele cele mai vii scriitorilor, librarilor și editorilor, pentru priceperea și dragostea pe care au pus-o, ca această expoziție anuală să reușească așa de frumos, și pot aduce tuturor asigurarea, că grija Mea urmărește această problemă;

dacă până astăzi, nu s'au putut satisface multe din cererile juste, aceasta se datorește faptului că nevoile țării noastre sunt atât de mari, că în momentul de față este o chemare imperativă — apărarea națională — dar că, după ea, va urma de sigur, a doua chemare, aceea a apărării sufletești și a oțelirii culturii române.

In aceste zile de prefacere, scriitorii în deosebi, au datoria, ca sufletul lor de artiști, să priceapă vremurile noui.

Intr'o epocă de reînoire politică, este un imperativ să fie și o reînoire sufletească și culturală.

Cunosc sufletul scriitorilor Mei și contez pe ei.

Aducând astăzi salutul Meu regesc acelora cari lucrează pentru înălțarea culturii, urez, ca expoziția din anul acesta să însemne un nou progres și un nou avânt.

(Urale prelungite).

Intrevederea dela Veneția

D. Stoiadinovici a ținut să se odihnească timp de câteva zile la Veneția, ca orice turist care are nevoie de repaos. Sosit la 16 Iunie, în cetatea lagunelor, primul ministru iugoslav s'a bucurat însă în timpul șederii sale de tovărășia contelui Ciano. Imbrăcați în haine albe de vară, ei s'au plimbat împreună, în umbra glorioasă a palatului ducal și a lui San Marco. Au vizitat expoziția bienală de la „Giardini", unde au cumpărat tablouri menite să impodobească muzeele iugoslave cu opere italiene și cele italiene cu opere iugoslave — atenții delicate, care întrețin prietenia. Au prânzit împreună pe malul lagunei, privind pe Canal Grande alunecarea gondolelor negre discret iluminate de lampioanele multicolore ale serenadei venețiene. S'au răcorit de căldura zilei sorbind un pahar de băutură înghețată pe bordul crucișătorului italian Fiume. Fiume? Fără voe, vizita d-lui Stoiadinovici capătă aici un caracter politic. Fiume, care a făcut gloria militară sgomotoasă a lui d'Annunzio acum douăzeci de ani și a aruncat pe Italieni și Iugoslavi în două tabere dușmane, devine astfel un simbol al prieteniei recente dintre Italia și Iugoslavia. Cu prilejul acordurilor dela Belgrad, contele Ciano și d. Stoiadinovici s'au legat și dânșii printr'o strânsă amiciție personală. Amândoi tineri, amândoi realiști, amândoi încrezători în necesitatea unei strânse colaborări între țările lor, ei au unul pentru altul o sinceră simpatie, care este și ea un element prețios al înțelegerii italo-iugoslave.

Doi oameni de stat se pot întâlni, fără ca în convorbirile lor să încheie o alianță sau să pună la cale un războiu. De sigur, contele Ciano și d. Stoiadinovici n'au pregătit acte atât de senzaționale. Dar, fără îndoială, situația internațională turbure de azi nu le-a îngăduit, în lungile lor ore de conversație prietenească, să se consacre numai unei odihne bine meritate sub cerul care a inspirat pe pictorii venețieni.

Acordul italo-iugoslav, din anul trecut, nu consacra numai o politică de bună vecinătate prin garantarea frontierelor comune, ci prevedea și o clauză de consultare, ori de câte ori aceasta ar fi fost necesară.

Din punct de vedere economic, el punea bazele unei cooperări, întemeiată pe regimul tarifelor preferențiale și mergea până la eventualitatea unei înțelegeri regionale.

Înfăptuirea Anschlussului a creiat însă o situație nouă pentru cei doi semnatari. Din punct de vedere politic, vecinătatea teritorială a Germaniei pune Italiei, ca și Iugoslaviei, problema comună a contactului imediat cu politica expansionistă a celui de-al treilea Reich. Chiar situată pe terenul axei Roma-Berlin și al politicii de bună vecinătate germono-iugoslavă, ea merită atenția cea mai susținută. Italia, ca și Iugoslavia, are pe valea Dunării și în Balcani interese vitale, care trebuie să facă obiectul unei politici de echilibru și înțelegere între ele și care nu sunt totdeauna de acord cu interesele germane.

Din punct de vedere economic, dispariția Austriei și — odată cu ea — a protocoalelor dela Roma, pune deasemenea Italiei ca și Iugoslaviei probleme noui. Italia cumpăra din Austria 300.000 de metri cubi de lemne pe an și multe minereuri de fier, care azi sunt necesare economiei germane. Recolta deficitară de grâu din anul acesta va pune Italia în necesitatea de a se aproviziona cu mai multe milioane de chintale de grâu din afară, în condiții de plată care să nu aibă o înrâurire defavorabilă asupra situației ei monetare și balanței ei de plăți. Producătoare și exportatoare de grâu, de lemn și de metale, Iugoslavia poate aduce o întregire prețioasă economiei italiene, care la rândul ei poate contribui, prin construcțiile ei navale și prin interesarea Iugoslaviei la traficul azi atât de deficitar al Triestului, la sporirea flotei comerciale sau de războiu a Iugoslaviei și la intensificarea comerțului ei în Adriatica.

In altă ordine de idei, chiar în timpul unei vizite private, nu se putea face abstracție, la Veneția, de criza cehoslovacă, care preocupă toate cancelariile europene. Prietenă și aliată cu Cehoslovacia, printr'un pact cu obiective precise, Iugoslavia e obligată să examineze cu grijă o chestiune, ccre poate avea o adâncă influență asupra îndrumării ei politice. Diplomația italiană la rândul ei, pasivă până acum în chestia cehoslovacă, se află în fața unor preocupări identice, dacă problema germanilor sudeți încetează — cum este cazul — de a fi o problemă locală între Germania și Cehoslovacia, spre a deveni o problemă internațională, în cel mai cuprinzător înțeles al cuvântului.

Această simplă enumerare ne arată cât de larg devine cercul preocupărilor comune ale Italiei și Iugoslaviei. Acordul bilateral dela Belgrad pare a fi devenit o bază prea îngustă pentru probleme care capătă toate un aspect european. O adaptare a lui, la o nouă situație internațională, ca cea de azi, ar apărea ca fiind în ordinea naturală a lucrurilor. Prietenia noastră cu Iugoslavia, consacrată de aproape două decenii de colaborare, ne face să credem că o asemenea acțiune s'ar desfășura pe liniile paralele ale intereselor comune ale țărilor noastre.

Desimea populației rurale

de A. CORTEANU

După datele institutului internațional de agricultură din Roma, noi avem 81,59 oameni la suta de hct. de pământ arabil. Dacă ținem socoteală că Danemarca, țara vestită pentru buna stare a țărănimii și pentru progresele agriculturii ei, are numai 33,97 locuitori la suta de hct. lesne putem deduce care este adevărata cauză a deosebirii dintre starea țăranului și a agriculturii dela noi, și cea din Danemarca. Excesul de populație agricolă provoacă fărâmițarea proprietății și împiedică aplicarea progreselor științii și ale technicii agricole moderne. Așa se explică de ce hectarul de pământ din Danemarca produce de trei ori mai mult decât hectarul de pământ țărănesc din România. Statistica institutului internațional de agricultură din Roma nu spune încă tot adevărul. Ea arată că în Serbia și Bulgaria ar fi și mai mulți locuitori la suta de hect.

Dacă socotim toată suprafața agricolă și o raportăm la numărul țăranilor, atunci rezultatul e așa cum îl arată institutul. Dacă scoatem însă proprietatea mare și mijlocie din calcul, fiindcă în Bulgaria și în Serbia nu există proprietate mare, nici măcar câtă mai există la noi, atunci trecem în fruntea tuturor țărilor din Europa pe această scară a desimii populației rurale. După statistica ministerului nostru de agricultură din 1930, avem 3 milioane 800.000 exploatări agricole mici, din cari 2.000.000 cu mai puțin de 2.50 hect. adică mai puțin de cinci pogoane. Admițând că fiecare exploatare înseamnă o familie țărănească, compusă din cinci persoane, ajungem la rezultatul că zece milioane de țărani au mai puțin de un pogon de om.

Chiar dacă am admite că restul de patru, cinci milioane de țărani au câte un hect. de cap de om, totuși proporția desimii populației față de suprafața cultivabilă ar fi foarte defavorabilă fiindcă ar reveni o sută de locuitori rurali la kl. pătrat sau la suta de hect. In total, socotind pe cap de locuitor, proprietatea țărănească e mai mică de un hect. ceeace înseamnă că noi avem peste suta de locuitori la kl. pătrat. Interpretarea economică, politică și socială a acestui fapt este ușor de făcut, dacă plecăm dela principiul științificește stabilit că dela un anumit nivel în sus — să zicem de la 25 de locuitori la kl. pătrat — cu cât crește populația cu atât scade rentabilitatea pământului și buna stare a țărănimii. O urmare a acestei situații este că țărănimea noastră nu mai are loc pentru vite.

(Continuare in pag. 2-a)

A murit
Mama Reginei Angliei

Telegramele din străinătate ne-au adus Joi știrea că mama reginei Elisabeth a Angliei, contesa Strathmore, a încetat din viață, Miercuri noaptea la ora 2.

Contesa Strathmore era în vârstă de 76 ani

Defuncta era fiica pastorului Charles Cavendish Bentinck. In anul 1881 s'a măritat cu Claude Bowes Lyon fiul cel mare al celui de al 13-lea conte de Strathmore, baron de Glamis și conte de Kinghorne.

Contesa Cecilia a avut trei fii și trei fiice, toți în viață: Patrick, lord de Glamis, Michael și David Bawes Lyon, lady Elphingstone, lady Rose și în sfârșit lady Elisabeth Bowes Lyon, care s'a căsătorit cu Ducele de York devenind astfel regina Angliei.

Legația Angliei din București, a arborat doliu.

Eroismul celor mici

de I. VION

Mecanicul Victor Vintilă, care conducea locomotiva acceleratului plecat Sâmbătă seara dela granița de Vest spre Cluj, suindu-se — în plin mers — pe puntea locomotivei spre a repara un felinar defectuos, a fost lovit de semaforul din stația Veneția — Oradea.

Deși grav rănit mecanicul a continuat, cu sforțări supraomenești, să conducă trenul până în gara Cluj, unde, după sosirea punctuală, Victor Vintilă s'a prăbușit într'un lac de sânge. Medicii au constatat că mecanicul avea patru coaste și mâna stângă fracturate.

Acest exemplu al datoriei împlinite până la capăt, această grije față de pasagerii a căror soartă depinde deseori de o neatenție în conducere ori de o nepotrivire de orar, această supra-omenească sforțare a unei ființe simple din trupul căreia sângele curgea șiroae, dar pe care nu o părăsește sentimentul de răspundere, constitue cu adevărat o ilustrare a acelui minunat și modest eroism anonim — eroismul celor mici — mai răspândit decât ne-am închipui.

Grav rănit, mecanicul de pe locomotiva acceleratului n'a avut o șovăire, n'a părăsit postul, a stat mereu la comandă și cu toate că viața i se risipea cu încetul prin vinele sparte de lovitura semaforului, Victor Vintilă, conștient de răspunderea pe care o avea, și-a înfrânt durerile, ducând până în gara Cluj trenul purtător a atâtor vieți omenești.

Ca și în gestul soldaților-sentinele dela Severin, cari s'au aruncat, îmbrăcați, în

(Continuare in pag. 2-a)

Noul statut cooperatist

oxo

Intr'o țară de agricultură țărănească, cum este România, lipsită de rezerve financiare și de credite ieftine, la îndemâna micului producător, cooperația trebuia să fie pârghia de sprijin a întregii economii agrare și totdeodată factorul de canalizare și de susținere a expansiunii elementelor prisoselnice sau întreprinzătoare pornite din mediul rural spre viața și îndeletnicirile orășenești.

Din nefericire, cooperația n'a corespuns înaltelor țeluri și marilor speranțe făurite de entusiaștii ei inițiatori. După perioada eroică și idealistă a unor începuturi făgăduitoare, apostolatul cooperatist s'a transformat cu timpul în mijloc de căpătuială pentru cei îndrăsneți și lacomi, iar, după introducerea votului obștesc, în obiectiv de acaparare politică în lupta dintre partide.

Foloase directe sau indirecte pentru marea massă a plugarilor aproape că nu s'au înregistrat, nici sub forma răspândirii și funcționării regulate a creditului țărănesc, nici sub aceea a concentrării, îndrumării și organizării factorilor de mică producție agrară, în direcția îmbunătățirii mijloacelor de cultură și a valorificării comerciale a produselor țărănești.

Ba, deviind-o dela rolul firesc ce avea de îndeplinit în mijlocul nevoilor și realităților sătești, cooperația a fost antrenată în operațiuni ce depășiau rosturile și puterile ei, fapt care, la încheierea socotelilor, s'a soldat cu imense pagube trecute apoi asupra Statului, adică asupra massei generale a contribuabililor.

E de ajuns să spunem că experiența cooperatistă, urmată de diversele ei falimente, ne-a costat numai după război 6—7 miliarde lei, parte lichidate de Stat cu prilejul împrumutului de stabilizare, parte cu prilejul asanării creditului cooperatist, în urma aplicării legii conversiunii datoriilor agricole.

In anii din urmă s'au făcut, e adevărat, unele încercări de despolitic ianizare și de reorganizare a cooperației pe baze mai conforme cu țelurile ce i se atribuiau. Guvernele au redus însă despolitic ianizarea la simpla grije de a scoate din conducere elementele aparținând partidelor adverse, iar lărgirea autonomiei gestionare a cooperației, care de fapt nu-și avea locul decât în sistemul cooperației libere, ieșite din spontana inițiativă și contribuție a cooperatorilor înșiși, fără finanțarea și fără miluiala Statului, n'a fost — de altfel ca în toate cazurile similare — decât o primă de încurajare întinsă risipei și abuzului.

Rezultatul? L-am prevăzut și l-am semnalat în repetate rânduri pentru ca azi să-l vedem consemnat în însă-și expunerea de motive a nouei legiferări cooperatiste, cristalizată în decretul-lege apărut eri în Monitorul Oficial.

Privighera și interesul superior de Stat, în cooperație, au fost înlăturate încetul cu încetul, iar locul Statului a fost ocupat de organe de conducere, care ele înseși formau un aparat de lux, de biurocrație complicată și costisitoare, în contrast cu mizeria în care zăcea părăsită toată rețeaua unităților cooperative din țară.

Cu capitalul și cu mijloacele Statului, precum și cu fondurile Băncii Naționale s'au cre-

(Continuare in pag. 2-a)

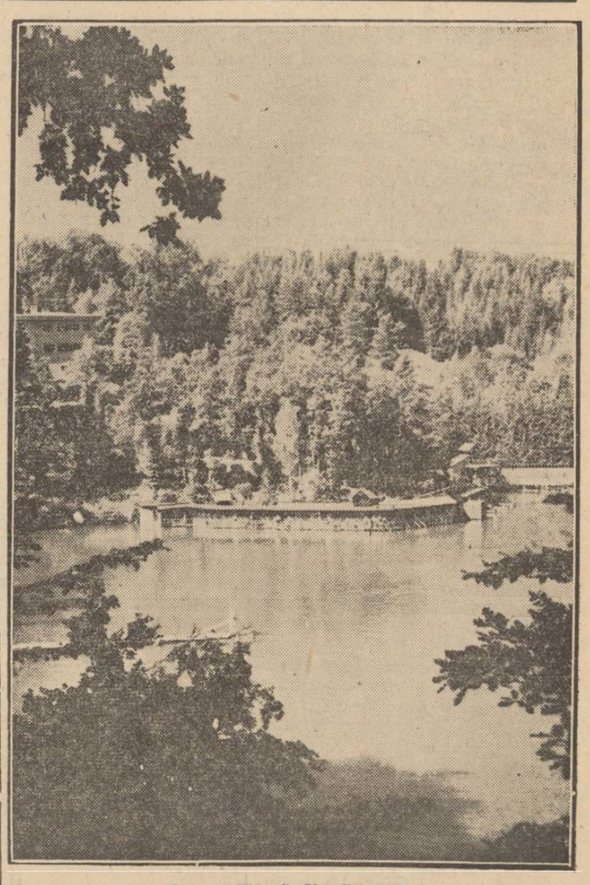

Lacul „Ursu" din Sovata.

M. S. Regele la standul ziarului „Universul" din pavilionul culturii românești

SCRISORI DIN LONDRA

Spre lichidarea războiului din Spania

de AUGUR

Londra, Iunie

Parlamentul francez fiind în vacanță, e de așteptat ca lichidarea războiului civil din Spania să înceapă să se îndrepte spre o soluție finală. Căci acum, cu închiderea transporturilor de arme dela granița Pirineilor, d. Daladier este liber de a proceda fără să fie atacat imediat de parlamentarii devotați Barcelonei. Inchiderea graniței este sfârșitul apropiat al luptei din Spania. Cel puțin astfel judecăm la Londra situația militară a Peninsulei Iberice.

Cercurile cari simpatizează cu partizanii republicii roșii din Spania au trecut prin mai multe faze în aprecierea lor despre situația de acolo. La început au declarat: „Rebelii nu pot învinge". Dealtminteri, punctul acesta de vedere a fost împărtășit de anumite guverne, ceeace a falsificat politica lor dela început, față de generalul Franco. Un om, care n'are sorți să învingă, nu merită să fie recunoscut ca beligerant. Dar naționaliștii spanioli au dovedit voința lor de a exista. Atunci oamenii au exclamat: „Nu trebuie să învingă". S'a creat atunci o teorie că izbânda naționaliștilor însemna un pericol pentru democrația Europei occidentale. In consecință, ajutoarele au pornit spre republicani, ca să împiedice, cu orice preț, ca succesul naționalist să se înfăptuiască. Dar generalul Franco a primit și el un sprijin din afară, ceeace i-a permis să lărgească sfera influenței sale în Spania. Atitydinea partizanilor dela Valencia și apoi dela Barcelona a suferit o nouă schimbare. Oamenii au

(Continuare in pag. 2-a)